

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

Tisztelt Olvasóink!

Az év vége, az új év eleje ösztönzi a számvetések elkészítését. Bizonyára ez az oka, hogy több olyan interjúra hívhatjuk fel a figyelmüket, amelyek tapasztalt tudóstársainkkal, illetve felelős intézményvezetőkkel készültek ebben az időszakban. Az év végi mérleghez tartoznak a szakmai elismerések is, ezekből is átnyújtunk Önöknek egy csokorra valót. Bízom abban, hogy 2023 bővelkedni fog tudományos sikerekben, a magyar tudományosság külhoni és hazai szereplőinek eredményes együttműködésében, melyhez a magunk eszközeivel mi is szeretnénk hozzájárulni.

Kocsis Károly elnök

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

2. oldal

ELISMERÉSEK, DÍJAK

Gábor Dénes-díjat kapott **Tigyi Gábor** kutatóorvos, a University of Tennessee professzora, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Magyar Örökség-díjat kapott **Botár István** régész, a Csíki Székely Múzeum kutatója, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Magyar Nyelvőr-díjat kapott **Beregszászi Anikó** nyelvész, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanszékvezető docense, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Pro Cultura-díjat kapott **Balázs Lajos** néprajzkutató, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem tiszteletbeli professzora, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanács **kiemelkedő tudományos,** illetve **tudományszervezői** munkásságért **díjat** kapta **Csordás**

László irodalomtörténész és **Váradi Natália** történész (külső köztestületi tag), a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola docensei, illetve **Dupka György** történész, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet igazgatója, az MTA köztestületének külső tagja.

Kiosztották a kutatómunkában elért eredményekért járó okleveleket is.

[Bővebben:](#)

Semmelweis Budapest Awardot kapott **Karikó Katalin** kutatóbiológus, biokémikus, a University of Pennsylvania adjunktusa, az MTA tiszteleti tagja.

[Bővebben:](#)

Korunk kulcsa díjat kapott **Egyed Ákos** történészprofesszor, a kolozsvári Történeti Intézet nyugalmazott kutatója, az Erdélyi Múzeum-Egyesület korábbi elnöke, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Bálint Tibor-emlékdíjat kapott **Dávid Gyula** irodalomtörténész, szerkesztő, könyvkiadó, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület korábbi elnöke, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Díszdoktori címet kapott a Semmelweis Egyetemtől **Záborszky László** agykutató, a Rutgers, The State University of New Jersey professzora, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

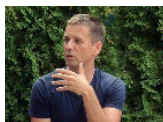
A **Szerb Kémiai Társaság köszönő oklevelét** kapta **Csanádi János** kémikus, az Újvidéki Egyetem nyugalmazott professzora, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

3. oldal

Az MTA által alapított **Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteleti tagjává** választották

Csehy Zoltán irodalomtörténészt, a pozsonyi Comenius Egyetem docensét, az Akadémia köztestületének külső tagját.

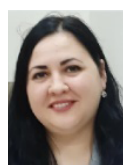
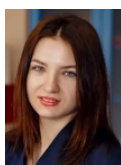
[Bővebben:](#)

Ázsiai krokodil ősének fossziliáját fedezték fel a Babeş–Bolyai Tudományegyetem kutatói

Dél-Erdélyben, köztük **Venczel Márton**, a nagyváradi Körös-vidéki Múzeum tudományos kutatója, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Professzori címet kapott a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán

Csicsuk Antonina, a neveléstudományok doktora, **docensi** címet **Izsák Tibor** geográfus, az MTA köztestületének külső tagja, **kandidátusi** címet pedig **Nagy Orsolya** turizmus szakember.

[Bővebben:](#)

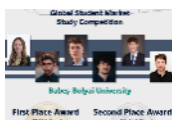
Késő reneszánsz kori falképeket tártak fel a kolozsvári **Farkas utcai református óparókián**.

[Bővebben:](#)

A Bécsi Egyetem Finnugor Tanszékének **Médiahasználat és médiafogyasztás a magyar népcsoportban** című kutatásának eredményeiről olvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

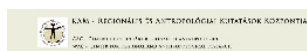

Európai első, világszinten második helyezést ért el a **Babeş–Bolyai**

Tudományegyetem közgazdász diákcsapata az Amerikai Egyesült Államokban rendezett nemzetközi piacelemzési versenyen.

Felkészítő tanáraik Kelemen Kincső doktorandusz és **Szász Levente** professzor, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A székelyföldi

közbirtokosságok működését meghatározó két legfontosabb csoport, a közbirtokossági vezetők és az erdészek körében készített átfogó kérdőíves adatfelvétel a székelyföldi KAM Regionális és Antropológiai Kutatások Központja.

[Bővebben:](#)

KUTATÁSOK

Szarmata és kora középkori leletek régészeti feltárása kezdődik a vajdasági **Kishegyes** határában.

[Bővebben:](#)

Tisztújító **közgyűlést** tartott a **Romániai Magyar Közgazdász Társaság**. Új elnöke **Nagy Károly** közgazdász, a Promelek XXI vezérigazgatója.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

4. oldal

Együttműködési megállapodást kötött a *Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem* és a *Semmelweis Egyetem*.

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Kolozsváron jelent meg **Vajda András** *Kultúra, kontextus, kommunikáció* című egyetemi jegyzete. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A kolozsvári Polis Kiadónál jelent meg **Huszár Sándor Magamtól féltem elejtől fogva** című kötete. Szerkesztette **Csapody Miklós**.

[Bővebben:](#)

A kolozsvári Nemzeti Kisebbségkutató Intézet jelentette meg a **Mișcarea romă din România în presa interbelică: 1933-1941** (A romániai roma mozgalom a két világháború közötti sajtóban: 1933-1941) című tanulmánykötetet. Szerkesztette **Petre Matei**.

[Bővebben:](#)

Transzcendencia és idegenség a XX. és XXI. századi magyar költészetben címmel jelent meg Kolozsváron **Szilveszter László Szilárdnak**, az MTA külső köztestületi tagjának új kötete.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Rectorii Universității din Cluj (1872-1919)**. A Kolozsvári

Tudományegyetem rektorai (1872-1919) című kötet. Szerkesztette **Nagy Róbert-Miklós**, az MTA köztestületének külső tagja és **Tóth Szilárd**.

[Bővebben:](#)

Megjelentek az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadójának új kiadványai:

Tóth Orsolya: Kolozsvár filmtörténeti reprezentációi. Az első filmfelvételektől 1948-ig.

[Bővebben:](#)

Betegség és gyógyítás a régi Kolozsváron és Erdélyben. Orvoslás-történeti dolgozatok. Szerkesztették **Bogdándi Zsolt** és **Gálfi Emőke**, az MTA köztestületének külső tagjai.

[Bővebben:](#)

Gergely Attila Levente: Polimer anyagok anyagtudományi és feldolgozástechnikai laboratóriuma. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Újvidéken jelent meg **Losoncz Márk Összefüggő viszonyok, teremtő kapcsolatok** című kötete. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Magyar Tudomány** idei **első**, tematikus száma **Idegrendszeri kórképek** címmel. Szerkesztette: **Vécsei László**.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

5 oldal

Megjelent és letölthető a világhálóról a **REGIO**. Kisebbség. Kultúra. Politika. Társadalom folyóirat 2022/3. száma.

[Bővebben:](#)

Megjelent az újvidéki **Hungarológiai Közlemények** 2022/3. és 4. száma.

Főszerkesztő: **Toldi Éva**, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Fórum Társadalomtudományi Szemle** 2022/4. száma.

Főszerkesztő: **Csanda Gábor**.

[Bővebben:](#)

A debreceni Acta Medicae et Sociologica-ban iskola-oktatás témakörben jelent meg a csíkszeredai **KAM Intézet négy tanulmányból álló tematikus összeállítása**. Szerkesztette **Biró A. Zoltán**, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

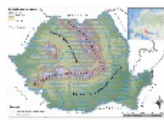
Megjelent a kolozsvári **Korunk** folyóirat **januári** tematikus száma A doni katasztrófa címmel.

[Bővebben:](#)

Tanulmányokkal jelent meg a **Székelyföld** 2022. **decemberi** száma.

[Bővebben:](#)

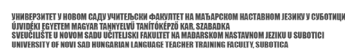
A Theoretical and Applied Climatology folyóiratban jelent meg **Horvath Csaba** (az MTA köztestületének külső tagja) és **Croitoru Adina-Eliza** *Analysis of precipitation extremes related to agriculture and water resources sectors based on gridded daily data in Romania* című tanulmánya.

[Bővebben:](#)

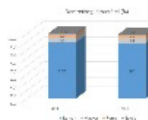
Megjelent **Sándor József** erdélyi matematikus *On Vandiver's arithmetical function II* című tanulmánya a Notes on Number Theory and Discrete Mathematics című folyóiratban.

[Bővebben:](#)

Beszámolót olvashatnak el a világhálón az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karán novemberben megtartott **Fenntartható mentális egészség című pszichológiai-pedagógiai műhelyről**.

[Bővebben:](#)

Eloolvashatják a világhálón **Veres Valér** szociológusnak, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem dékánhelyettesének, az MTA külső köztestületi tagjának **elemzését a romániai népszámlálásról**.

[Bővebben:](#)

Interjút nézhetnek meg a kolozsvári magyar televízióadásban **Lovász László** matematikus akadémikussal, az MTA korábbi elnökével.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

6. oldal

Interjút olvashatnak el a világhálón **Somogyi Péter** neurobiológussal, az Oxfordi Egyetem professzorával.

[Bővebben:](#)

Tonk Márton filozófussal, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem rektorával, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának tagjával készült **interjút** hallgathatnak meg a világhálón az egyetem elmúlt évének értékeléséről.

[Bővebben:](#)

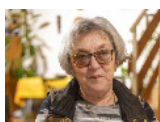
Interjút olvashatnak el a világhálón **Várady Tibor** vajdasági jogtudóssal, a Közép-európai Egyetem professor emeritusával, az MTA köztestületének külső tagjával.

[Bővebben:](#)

Interjút olvashatnak el a világhálón a 95 éves **Vadkerty Katalin** gazdaságtörténésszel, a Szlovák Tudományos Akadémia nyugalmazott tudományos munkatársával, az MTA köztestületének külső tagjával.

[Bővebben:](#)

Strédl Terézia gyógypedagógussal, a Selye János Egyetem tanszékvezető docensével, az MTA köztestületének külső tagjával készült **interjút** olvashatják el a világhálón.

[Bővebben:](#)

Interjút olvashatnak el a világhálón **Szilágyi Júlia** irodalomtörténésszel, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem

korábbi oktatójával.

[Bővebben:](#)

KAM - REGIONÁLIS ÉS ANTROPOLÓGIAI KUTATÁSOK KÖZPONTJA
KAM - CENTRE FOR REGIONAL AND ANTHROPOLOGICAL RESEARCH
KAM - KUTATÁSOK REGIONÁLIS ÉS ANTROPOLÓGIAI TERÜLETEN

Megtekinthetik a világhálón a Sóvidék TV **interjút** **Biró A. Zoltán** kulturális antropológus professzorral, az MTA külső tagjával a csíkszeredai KAM Intézet történetéről, programjairól.

[Bővebben:](#)

Legal implications of the development of artificial intelligence címmel olvashatnak el angol nyelvű **interjút** a világhálón **Veress Emőd** jogtudóssal, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem igazgató professzorával, az MTA köztestületének külső tagjával.

[Bővebben:](#)

A Rubicon Intézet által Komáromban rendezett, **Volt egyszer egy Csehszlovákia** című tudományos vitáról olvashatnak el részletes **beszámolót** a világhálón.

[Bővebben:](#)

Csernicskó István nyelvésznek, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektorának, az MTA külső tagjának **évértékelését** olvashatják el a világhálón.

[Bővebben:](#)

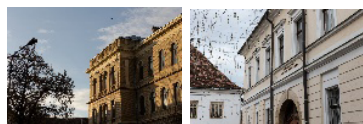
Az **Ausztriai Magyar Kutatóintézet 2022. évi tevékenységéről** tájékozódhatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

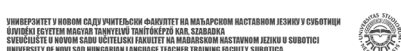
7. oldal

Az erdélyi magyar felsőoktatási kínálat ellentmondásairól olvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

December közepén Szabadkán folytatódott a **Fenntartható mentális egészség műhelysorozat.**

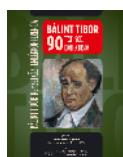
[Bővebben:](#)

Aranyosszéki (magyar) népi gombászat címmel tartott előadást az erdélyi Tordán

december közepén **Zsigmond Győző** néprajztudós, a Bukaresti Tudományegyetem professzora, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Textusok, kontextusok címmel nemzetközi emlékkonferenciát rendeztek Kolozsváron december 16-17. között **Bálint Tibor 90.**

születésnapja tiszteletére.

[Bővebben:](#)

December 20-án tudományos konferenciát rendeztek Kolozsváron a **100 éve alapított romániai Országos Magyar Párt évfordulójára.**

[Bővebben:](#)

Az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottsága szervezésében január 10-én

online előadást tartott **Cziboly Ádám** drámatanár, pszichológus, a Nyugat-norvégiai Egyetem docense **A dráma online alkalmazásának tapasztalatai** címmel.

[Bővebben:](#)

Írónők, a nyilvánosság, regényműfajok: a gótikus regénytől a bulvárregényig címmel tartott

előadást január 11-én Kolozsváron **Séllei Nóra** irodalomtörténész, a Debreceni Egyetem professzora.

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

96 éves korában **elhunyt Deák István** történész, a Columbia Egyetem korábbi intézetigazgató professzora, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Életének 93. évében **elhunyt Kálmán J. Gábor** fizikus, a Boston College emeritus professzora, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Életének 86. évében **elhunyt Buchwald Péter Szilárd** kémikus, a kolozsvári gyógyszerkémiai tudományos intézet kutatója, a Kolozsvár Társaság elnöke.

[Bővebben:](#)

15 éves a muravidéki Lindua folyóirat.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

8. oldal

ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

Nagyszebenben született 530 éve **Oláh Miklós történetíró**, érsek, a nagyszombati Jezsuita Akadémia és bibliotékájának alapítója.

[Bővebben:](#)

Gyulafehérváron született 280 évvel ezelőtt **Born Ignác mineralógus, geológus**, a császári bányahivatal vezetője. Ő hívta életre a világ első nemzetközi műszaki–tudományos (bányász–kohász) kongresszusát.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Breznóbányán született 240 évvel ezelőtt **Kmeth Dániel matematikus, csillagász**, a budai csillagvizsgáló „másodcsillagásza”, akadémiai tanár.

[Bővebben:](#)

A szepességi Késmárkon született 205 esztendeje **Hazslinszky Frigyes Ákos botanikus**, az eperjesi evangélikus kollégium rektora, akadémikus.

[Bővebben:](#)

Kolozsváron született 145 évvel ezelőtt **Bodor Antal közgazdász, jogász**, a Falukutató Intézet igazgatója.

[Bővebben:](#)

A vajdasági Zomborban született 140 éve **Koch Antal geológus**, a kolozsvári, majd a budapesti egyetem professzora, akadémikus.

[Bővebben:](#)

155 évvel ezelőtt született Rimaszombatban **Richter Aladár botanikus**, a kolozsvári egyetem professzora, az Erdélyi Múzeum osztályigazgatója, akadémikus.

[Bővebben:](#)

Az erdélyi Pipén született 135 esztendeje **Gyulai Zoltán kísérleti fizikus**, tanszék- és intézetvezető professzor a debreceni, kolozsvári, majd a Budapesti Műszaki Egyetemen, akadémikus.

[Bővebben:](#)

Szamosújváron született 120 évvel ezelőtt **Mártonfi László gyógyszerész**, a marosvásárhelyi egyetem professzora.

[Bővebben:](#)

A székelyföldi Nyújtódon született szintén 120 éve **Incze Gyula igazságügyi orvostani kutató**, a budapesti egyetem intézetigazgató professzora.

[Bővebben:](#)

115 évvel ezelőtt született **Teller Ede** magyar–amerikai **atomfizikus**, a George Washington, majd a Columbia Egyetem professzora.

[Bővebben:](#)

50 éve **bocsátották fel** az Apollo-15 űrhajóval a **Pavlics Ferenc** magyar–amerikai gépészmérnök kutató **vezetésével kifejlesztett NASA-holdjárművet**.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

9. oldal

FELHÍVÁSOK

AHAA-AMAT

Association of Hungarian American Academicians

Az *Amerikai Magyar*
Akadémikusok Társasága

idén is *ösztöndíjpályázat*ot hirdet fiatal
kutatók számára.

A jelentkezési határidő: április 1.

[Bővebben:](#)

Március 30.–április 2. között
rendezik meg Resicabányán
az idei *Bányászati, Kohászati és Földtani*
Konferenciát Altalajkincseink feltárása a
fenntartható jövőnk záloga címmel.

A jelentkezési határidő: február 20.

[Bővebben:](#)

Április 21-22-én *Diskurzus,*
kultúra, reprezentáció III.

címmel magyar, román,
angol nyelvű nemzetközi konferenciát
rendeznek Csíkszeredában.

A jelentkezési határidő: január 30.

[Bővebben:](#)

AHAA-AMAT

Association of Hungarian American Academicians

Az *Amerikai Magyar*
Akadémikusok Társasága

New Yorkban, április 22-én rendezi meg 7.
konferenciáját.

A jelentkezési határidő: február 28.

[Bővebben:](#)

Április 27–30. között
rendezik meg Temesváron a
XXXI. Nemzetközi Gépészeti Konferenciát.

A jelentkezési határidő: január 31.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

10. oldal

*MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele
2023/1. szám*

*Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök
Szerkesztő: Kálóczy Katalin*

*1112 Budapest, Budaörsi út 45.
mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu*

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők
[az MTA honlapján.](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

Gyulassy Miklós
(Szolnok, 1949. március 9.)

a Magyar Tudományos Akadémia
külső tagja

Miklós Gyulassy was born in Szolnok on 9 March 1949. His father served as an officer in WWII and he had ancestors belonging to 19th century nobility, so the family was labelled as public enemy in the Hungarian Peoples Republic. That is why in 1956 his mother decided to immigrate with her 6-year old son to the United States. He became naturalized as a US citizen in 1964 in the San Francisco bay area. He went to University of California (UC) at Berkeley as an undergraduate and obtained his BA in physics in June 1970 with “Great Distinction in General Scholarship”. He continued his graduate study in UC Berkeley with W. J. Swiatecki and E. Wichmann as his advisors and obtained his PhD in physics in 1974. He took his first postdoctoral position at University of Frankfurt in 1974 for

G yulassy Miklós Szolnokon született 1949. március 9-én. Édesapja katonatiszt volt a II. világháborúban, felmenői a 19. századi nemességhez tartoztak, így a család a nép ellenségének számított a Magyar Népköztársaságban. Ezért döntött úgy édesanyja, hogy 1956-ban 6 éves fiával emigrál az Egyesült Államokba. 1964-ben lett amerikai állampolgár San Francisco területén. Egyetemi tanulmányait Berkeleyben, a Kalifornia Egyetemen (UC) folytatta, 1970-ben BA-fokozatot szerzett fizikából, kiváló tudományos minősítéssel. Doktori képzését W. J. Swiatecki és E. Wichmann témavezetésével végezte, 1974-ben kapott PhD-fokozatot fizikából. Két évig posztdoktori ösztöndíjas volt a Frankfurter Egyetemen, W. Greinerrel dolgozott. 1976-ban a Lawrence Berkeley

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

12. oldal

two years, where he worked with W. Greiner and became a postdoctoral fellow in Lawrence Berkeley Laboratory in 1976. He was appointed as a Divisional Fellow in the Nuclear Science Division of Lawrence Berkeley National Laboratory (LBNL) in 1978 and became a Senior Staff Scientist there in 1981. In 1993 he moved to Columbia University as a full professor in physics. In 2016 he retired and became Professor Emeritus of Physics, Columbia University, NY, and affiliated with the Nuclear Science Division, LBNL, Berkeley CA, the Central China Normal University, Wuhan, China (Bian Peng Chair Visiting Professor, 2015-2020), and the Wigner Research Centre for Physics Budapest, Hungary. He served on the NSAC (Nuclear Science Advisory Committee) during 1986-1990 and participated in the 1983 and 1995 NSAC nuclear science long-range planning committee. He has served on numerous advisory committees for national labs (including Riken-BNL advisory committees), for journals and for international conferences. Among others he is Fellow of the American Physical Society (1990), member of the International Advisory Committee of Quark Matter (2005) and Chair of Zimányi Nuclear Theory Award selection committee (2010). He has presented 366 publications. His research concentrates on the theory of ultra-dense matter and quark-gluon

National Laboratory (LBNL) posztdoktori ösztöndíjasa lett. 1978-ban kinevezték a LBNL Magtudományi Intézetének munkatársává, 1981-ben tudományos főmunkatárs lett. 1993-ban professzor lett a Columbia Egyetemen. 2016-ban nyugdíjba vonult, azóta a Columbia Egyetem fizikai professor emeritusa, de dolgozik az LBNL-nél, a vuhani Central China Normal University-n (2015-2020 között Bian Peng tanszékvezető vendégprofesszor volt) és a Wigner Fizikai Kutatóközpontban is. 1986-1990 között dolgozott az NSAC-nél (Magtudományi Tanácsadó Bizottság), 1983-ban és 1995-ben részt vett az NSAC magtudományi hosszú távú tervező bizottságának munkájában. Számos nemzeti intézmény (köztük a Riken-BNL), tudományos folyóirat és nemzetközi konferencia tanácsadó bizottságának volt tagja. Többek között tagja az Amerikai Fizikai Társaságnak (1990) és a Kvaranyag Nemzetközi Tanácsadó Bizottságnak, elnöke a Zimányi Medál jelölő bizottságnak (2010). Legalább 366 publikációja van. Fő kutatási területei az ultrasűrű anyag és a kvark-gluon plazma, az elzáródás nem lineáris mezőelméleti modelljei, a nukleáris állapotegyenlet és a nukleáris fázisátmenetek, a nukleáris célpontokat érintő nagy energiájú rugalmatlan kölcsönhatások elmélete és fenomenológiája, beleértve

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

13. oldal

plasmas, nonlinear field theoretic models of confinement, the nuclear equation of state and nuclear phase transitions, the theory and phenomenology of high energy inelastic interactions involving nuclear targets, including relativistic hydrodynamics, transport theory, and holographic gravity dual models inspired by string theory. In 1991 he developed with X. N. Wang the widely used HIJING model: A Monte Carlo Program for parton and particle production in high energy hadronic and nuclear collisions. Toward late 1990s and early 2000s, he and collaborators developed a systematic framework, widely known as the DGLV (Djordjevic-Gyulassy-Levai-Vitev) theory, for describing the QCD (quantum chromodynamics) jet quenching and tomography of quark-gluon plasma in heavy ion collisions.

His professional awards include the Alexander von Humboldt Senior U. S. Scientist Award (1986), the E. O. Lawrence Memorial Award (1987), the Hungarian Government Order of Merit Officer's Cross (2015). In 2015, his outstanding contributions to the field of relativistic nuclear collisions were honored by the APS T. W. Bonner Prize in Nuclear Physics (jointly with Howard Wieman), "For developing foundational experimental and theoretical physics. The combination of experiment and theory led to the initial discoveries tools to enable and guide generations of experiments in relativistic

a relativisztikus hidrodinamikát, a transzportelméletet és a húrelméleten alapuló holografikus gravitációs kettős modelleket. 1991-ben X. N. Wanggal kidolgozta a széles körben használt HIJING-modellt: ez egy nagy energiájú hadron és nukleáris ütközésekben történő parton- és részecske-előállítási Monte Carlo-program. Az 1990-es évek végén és a 2000-es évek elején munkatársaival kidolgozták a DGLV- (Djordjevic–Gyulassy–Lévai–Vitev) elméletként ismert szisztematikus keretet, amely leírja a kvark-gluon plazma nehézion ütközésében történő QCD (kvantum színdinamikai) jet fékezését és jet tomográfiáját.

Tudományos elismerései között szerepel az Alexander von Humboldt Senior U. S. Scientist Award (1986), az E. O. Lawrence Díj (1987), a Magyar Érdemrend tisztikeresztje (2015) és az Amerikai Fizikai Társaság magfizikai T. W. Bonner díja (Howard Wiemannal): „Olyan alapvető kísérleti és elméleti eredmények kidolgozásáért, amelyek segítségével kísérletek generációit lehet létrehozni és irányítani a relativisztikus nehézion fizikában. A kísérlet és az elmélet összekapcsolása vezetett az RHIC-ben (Relativistic Heavy Ion Collider) olyan kezdeti felfedezésekhez, mint a forró nukleáris anyag tulajdonságainak precíziós vizsgálata és a nukleáris anyag fázis diagram feltalálása.”

Alapító tagja a New York-i Magyar

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

14. oldal

heavy ion at RHIC, ongoing precision studies of the properties of hot nuclear matter, and to exploration of the nuclear matter phase diagram.”

He is founding member of the New York Hungarian Scientific Society. Since the 1980's he has often come to Hungary and has been in close scientific cooperation with several Hungarian colleges.

He was elected external member of the Hungarian Academy of Sciences in 1998 in the section of Physical Sciences. He read his inaugural speech Fordított alkímia (A reverse alchemy: gold as a fuel) on 10 May 2001.

Contact

Columbia University
Physics Department, Pupin Laboratory
NY 10027 New York, 116th Street and
Broadway
US
Tel.: +1 212 8548152
Fax: +1 914 7382456
E-mail: gyulassy@phys.columbia.edu
Web: <http://www.columbia.edu/cu/physics/fac-bios/Gyulassy/faculty.html>

Tudományos Társaságnak. Az 1980-as évek óta gyakran jön Magyarországra, sok magyar kollégájával dolgozik együtt. 1998-ban a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választották a Fizikai Tudományok Osztályában. Székfoglaló előadását 2001. május 10-én tartotta Fordított alkímia címmel.

Kapcsolat

Columbia University
Physics Department, Pupin Laboratory
NY 10027 New York, 116th Street and
Broadway
US
Tel.: +1 212 8548152
Fax: +1 914 7382456
E-mail: gyulassy@phys.columbia.edu
Honlap: <http://www.columbia.edu/cu/physics/fac-bios/Gyulassy/faculty.html>

